

Olje- og energidepartementet (OED)

Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Saksbeh./tlf.nr: Christine Kaaløy/92255319
Deres ref./tlf.nr:
Deres dato:
Vår ref.: 19/00400-3
Vår dato: 27.09.2019

Statnetts høringssvar på nasjonal ramme for vindkraft

Vi viser til brev av 1. april 2019 med høring av nasjonal ramme for vindkraft på land.

Omleggingen til et grønt energi- og kraftsystem endrer hele det europeiske kraftsystemet. Mye av det norske transmisjonsnettet er forsterket og fornyet de siste ti årene. Dette setter oss i posisjon til å kunne håndtere de store endringene i energisystemet og fortsatt opprettholde en sikker strømforsyning. En balansert nettutvikling innebærer at vi ser sammenhengen mellom økt forbruk, økt produksjon, utvekslingskapasitet, verdiutvikling og systemløsninger, samtidig som vi bygger på den eksisterende hovedstrukturen i transmisjonsnettet.

Statnett forventer å investere 4-6 mrd. kroner i året for å tilrettelegge for økt elektrifisering. Et jevnt behov for fornyelser og en gradvis økning av både forbruk og produksjon er hoved-driverne for nettutviklingen fremover. Med gradvis forsterkning og fornyelse av hovednettet og forsterkning inn mot regionene rundt de store byene, vil vi legge til rette for verdiskaping, reduserte klimagassutslipp og en sikker strømforsyning. En balansert nettutvikling bidrar til å begrense behovet for nett.

Elektrifisering er grunnleggende for å få til reduksjoner i norske klimagassutslipp. I vårt notat "Et elektrisk Norge – fra fossilt til strøm" (2019), ser vi at om vi erstatter det meste av dagens fossile energibruk med elektrisitet, medfører det en økning i kraftforbruket på 30-50 TWh. Med en tilsvarende vekst i fornybar kraftproduksjon, gir dette en halvering av klimagassutslippene i Norge. Ny vindkraftproduksjon vil bidra til å dekke nytt forbruk som vil komme gjennom økt elektrifisering.

Statnett er positive til arbeidet med nasjonal ramme

Statnett mener at arbeidet med nasjonal ramme er positivt. Vi har nå et bedre kunnskapsgrunnlag om vindkraft enn tidligere. Uavhengig av videre beslutninger, blir dette et viktig bidrag ved utvikling av vindkraft framover.

Utpeking av områder vil gi tydelige signaler til vindkraftaktører om hvor det kan være aktuelt å bygge vindkraft, og hvor det ikke er aktuelt. Dette kan redusere ressurs- og tidsbruk på lite realistiske prosjekter, både for utviklere, konsesjonsmyndighet og høringsinstanser. Utpeking av områder kan også være et positivt bidrag til Statnetts planarbeid. Klare føringer for plassering av vindkraft gir mindre usikkerhet for nettplanlegging. Dette forutsetter at myndighetene tydeliggjør hvordan rammen vil bli brukt og hvor streng den vil være. Intervall for oppdatering av rammen har også betydning.

Statnett har vært i tett dialog med NVE for å vurdere hvordan økt vindkraftproduksjon påvirker kraftsystemet. Sommeren 2018 leverte vi rapporten "Økt vindkraftproduksjon og virkninger i transmisjonsnettet". I tillegg har vi vært delaktige i rangeringen av analyseområdenes nettmessige egnethet som er gjort i kapittel 38.2. Vi registrerer at NVE har tatt hensyn til våre innspill, og vi er opptatt av at nettkapasitet også vil bli tatt hensyn til i den enkelte konsesjonssak.

Områdenes nettmessige egnethet kan endre seg

I tråd med OEDs bestilling, er de nettmessige vurderingene basert på dagens nett, tiltak under bygging og investeringsbesluttete tiltak. Vi har ikke investeringsbesluttet tiltak som vil påvirke rangeringen av områdene etter at vi leverte rapporten høsten 2018. Vi har imidlertid vedtatt et veikart i nord. Dette innebærer blant annet:

- Vi planlegger nå å søke konsesjon for ny ledning Skaidi–Adamselv basert på kvalitative vurderinger knyttet til beredskap, robusthet og vedlikeholdbarhet samt tilrettelegging for måloppnåelse med hensyn til næringsutvikling, fornybarutbygging og klima (elektrifisering). Videre skal vi starte opp arbeid med konsesjonssøknad for Adamselv–Varangerbotn for å legge til rette for vindkraft i Øst-Finnmark. Vi har inngått utredningsavtale med Finnmark Kraft og Varanger Kraft. Ved etablering av en ny forbindelse mellom Skaidi og Varangerbotn, vil vindkraft i Øst-Finnmark ha nettmessige konsekvenser på lik linje med resten av Finnmark.
- Equinor har søkt om tilknytning for økt forbruk på Melkøya-anlegget. Basert på forbruksplanene anser vi at mest sannsynlige løsning er å etablere en ny 420 kV-ledning fra Skaidi til Hammerfest. Statnett og Equinor har signert en utredningsavtale, og vi har bedt OED gjenoppta konsesjonsbehandlingen. Økt forbruk på Melkøya gjør det utpekte området i Vest-Finnmark bedre nettmessig egnet for vindkraft.

Vurderingene er også basert på dagens forbruk og produksjon, inkludert investeringsbesluttete prosjekter vi har informasjon om. Fra et nettperspektiv er det ikke gunstig med et ytterligere økt overskudd i Nord- og Midt-Norge som må transporteres sørover. Vi vil understreke at mer forbruk vil gjøre det aktuelt med mer vindkraft, og da særlig i Nord- og Midt-Norge. Samlokalisering av nytt forbruk og ny produksjon er gunstig ut fra et nettperspektiv. Det vil si at et område som i dag er vurdert som lite nettmessig egnet for vindkraftutbygging, kan bli godt egnet ved etablering av nytt forbruk i nærheten. Geografisk nærhet er spesielt viktig i Nord-Norge på grunn av store avstander og relativt svakt nett internt.

Rammen kan bidra til å koordinere utbygging av kraftnettet og vindkraft på en bedre måte. Samtidig kan nettmessige forhold endre seg relativt raskt. Statnett støtter derfor NVEs tilnærming om å ikke bruke nettbegrensninger som en streng restriksjon i sine vurderinger.

Kommentarer knyttet til områdene som er pekt ut

NVE har vurdert den nettmessige egnetheten til områdene opp mot mange andre interesser for å peke ut de 13 mest egnede områdene for vindkraft. NVE gir gode beskrivelser av nettforholdene under hvert av områdene som er pekt ut. For noen av områdene har NVE beskrevet transformatorkapasiteten. Vi vil påpeke at det sannsynligvis vil være behov for økt transformeringskapasitet for alle nye, store vindkraftverk vi skal knytte til transmisjonsnettet.

De nettmessige vurderingene tar for seg ett og ett område. Det er imidlertid slik at utbygging i ett område kan påvirke egnetheten til andre, nærliggende områder. Dette gjelder spesielt innenfor det som i dag utgjør prisområdet NO3, der fem av de utpekte områdene ligger. I rapporten "Økt vindkraftproduksjon og virkninger i transmisjonsnettet", beskriver vi hvordan ny produksjon innenfor områdene i NO3 i stor grad vil være i markedsmessig konkurranse med hverandre fordi de påvirker de samme flaskehalsene. Hvis utbyggingen i NO3 øker uten at forbruket øker, vil kraftprisen i hele NO3 falle betydelig etterhvert. Dette gjelder selv om den nye vindkraften er jevnt fordelt på de fem

områdene. Utbygging i disse områdene bør derfor ses i sammenheng. I tillegg vil lavere priser i NO3 etter hvert presse ned kraftprisene også i NO4.

Med vennlig hilsen
Statnett SF

Grete Westerberg
Direktør Kraftsystemplanlegging